

کتابداری و اطلاع رسانی

فصلنامه سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز استاد آستان قدس رضوی
سال انتشار ۱۳۸۸ شماره سوم جلد دوازدهم

شماره استاد اردین الملکی ۷۶۳-۹۶۸

در ساله طبلی (۱۹) نایاب شماره ۳۹۱-۲ در ۱۷۵ کمسنون بروز می شریعتات کشور، از همان ۱۷۶۹ دارای مردمه علیم بوده است

صاحب امتیاز:	آستان قدس رضوی
مدیر مسئول:	دکتر محمد حسین زاده
مدیر اجرایی:	دکتر سید علی اردلان جوان
سیده طبیعت رامش	سرپرور

فتن نظریه

- دانشیار دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی داشتگان، فردوسی مشهد

استاد دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی داشتگان، فردوسی مشهد

استاد دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی داشتگان، فردوسی مشهد

استاد دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی داشتگان، شهر هزار آموز

استاد دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی داشتگان، شهر هزار آموز

استاد دانشگاه الهای داشتگان، فردوسی مشهد

13

مورد فنی: انتشارات سازمان چاپ و مخابرات

۱۰۰۰۰ شعاری این چهای

- ۱) آرآ و نظرهای مندرج در این شماره، مبنی نظرها و آرآی فصلنامه بست.
- ۲) نویسندگان و متوجهان، مستول نظرهای مندرج در نویشه های خود هستند.
- ۳) نویشه های ارسالی که مناسب چاپ نباشد، پس فرستاده نمی شوند.
- ۴) فصلنامه در ویرایش و حذف مطالب آزاد است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی افغانستان

ناتماماتی در ارائه آمار کتابهای کتابخانه‌های دانشگاهی ایران

- بررسی میزان توانمندی گروه پختک‌تکنیکی علمون کشاورزی و اطلاع‌رسانی (LIS) در تشکیل سرمایه اجتماعی
بررسی درک کاربران از محیط وابط پایگاه‌های اطلاع‌اتقانی بر اساس مدل نیلسن (مقایسه پایگاه مقاومت‌های)
بررسی رفاقت استانداری اضطرابی هفت مدل داشکوه شهد چمن
بررسی روزت پذیری مقاومت‌های موجله‌های علمی ایران نهاده شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) در
تبیین جایگاه مدیریت روابط با مشتری (CRM) در کشاورزی‌ها و مرکز اطلاع‌رسانی
و فناوری اطلاع‌اتقانی داشبوردیان تحقیقات تکمیلی داشکوه آزاد اسلامی در استفاده از هشکجهانی وب
اوپرایهای علمی در وزارت اطلاع، تحقیقات و فناوری. رویکرده سیاستی
بررسی تکرار داشبوردیان تحقیقات تکمیلی داشکوه تبریز نسبت به مفهوم دسترسی آزاد به منون علمی
آجر و پایه‌امسیزی مدل Sear زیرازی توین همراه با مکمل کردگاری داشکوه
از پایه مکافائی و روشن کیفیت ارزیابی روابط اینترنتی و پست‌سازیها و پایگاه‌های اطلاع‌اتقانی
تبیین معیارهای ارزیابی روابط کاربر کشاورزی‌های بجهاتی: رویکردی متن پژوهانه
آنچه کنیداران داشکوهی باید در مروره تغیر ملحوظ بدانند

٩٦٣٧-١٥٨٠ | بِيَابِنْدَهَا | الْمُلْكِيِّ | اسْتَانْدَارْدُ اسْتَنْدَارْد

فهرست مطالب

- نامه‌امانی در ارائه آمار کتابهای کتابخانه‌های دانشگاهی ایران / دکتر محمدحسین دیابی ۳
- بررسی میزان توانمندی گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (LIS) در تشکیل سرمایه اجتماعی / دکتر مهری پریز و شکریه احمدی ۱۹
- بررسی درک کاربران از محيط رابط پایگاه‌های اطلاع‌رسانی سراسر اساس مدل نیلسن (مقایسه پایگاه مقاله‌های الکترونیکی مرکز ملطفه‌ای اطلاع‌رسانی علم و فناوری سا پایگاه مقاله‌های پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران) / ناهید انتشاریان و دکتر رحمت‌الله خاجی ۴۲
- بررسی رفتار استادی اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید صمران / میرا پیشوائی زاده و دکتر مرتضی کوکبی ۶۵
- هزینه رفیت‌پذیری مقاله‌های مجله‌های علمی ایرانی تابعه شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) در مقایسه با مقاله‌های ایرانی چاپ شده در مجله‌های علمی بین‌المللی خارجی / هدایت بهروزفر و دکتر محمد رضا داورپناه ۸۷
- تبیین جایگاه مدیریت روابط با مشتری (CRM) در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی / رضا رحیمی بیکل و فرانک زمردپوش ۱۱۵
- وفقار اطلاع‌پایی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی در استفاده از شبکه جهانی وب / ایرج رداد ۱۶۱
- ادوارهای علمی در وزارت علم، تحقیقات و فناوری؛ رویکرد سیستمی / میروس علیدوستی، امیرحسین عبدالحجیج، محمود خسروجردی و فخر السادات محمدی ۱۶۹
- بررسی تغییر دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز نسبت به مفهوم دسترسی آزاد به منون علمی ارسول زوارقی ۲۰۹
- احصار و پایه‌سازی مدل Sears: ابزاری نوین جهت ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های دانشگاهی / حسین منصوری و مهران نجاتی آجی پیش ۲۲۳
- ارزیابی مکافهای: روشنی گفته برای ارزیابی رابط کاربر وب‌سایتها و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی / جواد عباس‌پور ۲۶۵
- تعیین معیارهای ارزیابی رابط کاربر کتابخانه‌های دیجیتالی؛ رویکردی منن پژوهانه / یعقوب نوروزی و دکتر نجلاء حربيري ۲۸۱
- آنچه کتابداران دانشگاهی باید در مورد نظر خلاقی بدانند / جان ای السن، ترجمه: میا ملاکریب ... ۳۰۱

مورد بررسی در بین اعضای گروه جایگاه خوبی دارد. به طوری که نظر پیشتر اعضای گروه نسبت به وجود و ارزش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در LIS مثبت بود. بنابراین، هی توان نتیجه گرفت، با وجود اینکه گروه بحث LIS تا حد قابل قبولی دارای ویژگی‌های سرمایه اجتماعی است، در برخی زمینه‌ها باید تدبیرهایی اندیشه‌ده شود.

کلیدواژه‌ها: نوع‌شناسی دانش، شبکه اجتماعی، سرمایه اجتماعی، گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (LIS)، گروه‌های بحث الکترونیکی.

مقدمه

در دنیای امروز که ارتباطات موجب اشتراک فکر و تبادل علم می‌شود، شبکه‌های اجتماعی رامی توان از بسترها می‌تواند در تولید علم، اشتراک عقاید و رشد فردی و اجتماعی داشت. هدف کلی هر شبکه اجتماعی، ایجاد سرمایه اجتماعی و تسهیل ارتباط بین متخصصان و حرفه‌مندان است. تبدیل سرمایه فردی به سرمایه اجتماعی، از مسائل مهم و مورد توجه تمامی حوزه‌های علمی است. از این طریق، دانش فردی به دانش جمعی تبدیل و در واقع از دانایی جمعی برای حل مسائل و مشکلات دنیای علم بهره‌برداری می‌شود.

أنواع دانش

دانش از دیدگاه‌های مختلف قابل تقسیم‌شدنی است. «پولانی» (Polanyi, 1960) در ۱۹۹۴ در Nonaka، اولین بار واژه‌های دانش فرمی و دانش تصریحی را به کار برداشت. دانش فرمی، به دانش اشاره دارد که افراد بر اساس تجربه و مشاهده به دست آورند، در ذهن آدمی جای دارد و البته به سادگی قابل انتقال نیست. دانش تصریحی یا دانش آشکار، به روشنی تدوین، تعریف و به سادگی و بدون ابهام تبیین و در پایگاه اطلاعاتی رمزگذاری و ذخیره می‌شود (داورینا، ۱۳۸۴).

از طرف دیگر، دانشمندان بر اساس هدفی که از کسب دانش دنبال می‌شود، آن را به انواع مختلفی تقسیم کرده‌اند. «کوین و همکاران» (Quinn, et al. 1996) دانش

بررسی میزان توانمندی گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (LIS) در تشکیل سرمایه اجتماعی^۱

مهری پریخ^۲

شکریه احمدی^۳

چکیده

در دنیای ارتباطهای علیم، شبکه‌های اجتماعی را می‌توان از بسترها می‌تواند در تولید علم، اشتراک عقاید و رشد فردی و اجتماعی داشت. هدف شبکه اجتماعی این است که با فراهم آوردن امکان ارتباط بین سرمایه‌های فردی و تشکیل سرمایه اجتماعی، به رشد و ارتقای سطح علم کمک کند. پژوهش حاضر با روشی پیمایشی، به سنجش میزان توانمندی گروه بحث الکترونیکی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (LIS) در تشکیل سرمایه اجتماعی پرداخته و تحلیل محتوای پایه‌ها با هدف شناسایی نوع پایه‌های ارسال شده از نظر نوع دانش، تحلیل محتوای پایه‌ها بر اساس زمینه‌های موضوعی تخصصی کتابداری و اطلاع‌رسانی و بروزرسانی و برسی گروه LIS با هدف سنجش میزان پرخورداری از ویژگی‌های سرمایه اجتماعی را مدنظر قرار داده است. یافته‌های مربوط به نوع شناسی دانش نشان داد هر چند پیشتر پایه‌های ارسال شده به گروه LIS (حدود ۱۰٪) از نوع «جه جزیر» است، بر تعداد پایه‌ها در زمینه‌های «جگونه»، «جزء» و «جه کمی» در حلوی دو سال مورد بررسی افزوده شده است. پایه‌های ارسال شده به گروه، در حوزه‌های موضوعی تخصصی پوآندگی کافی ندارد و برخی از موضوعاتی حرفاًی زیاد مورد توجه نبوده است. در نهایت نتایج به دست آمده از سنجش ویژگی‌های سرمایه اجتماعی در این گروه نشان داد مؤلفه‌های

۱. پژوهش از پایان نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

۲. نظر هیئت علمی گروه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد.

۳. کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه فردوسی مشهد.

با توجه به این جدول می‌توان گفت، تعداد زیادی از افراد با توجه به اخباری که دریافت می‌کنند از رویدادها و فعالیتها آگاه می‌شوند؛ یعنی در مرحله «جهه چیزی»، قرار دارند. تعداد کمی از کارشناسان و متخصصان می‌دانند جگونه باید فعالیتها را انجام داد و مهارت انجام کاری را در اختیار دارند، ولی تعداد خیلی کمی، دلیل و چراپی و فلسفه انجام کار و فعالیت را می‌دانند، این، بین معناست که پرسیدن چرا و داشتن فلسفه و چراپی انجام یک فعالیت کار آسانی نیست و به ذهنی خلافی، پریا و جستجوگر نیاز دارد (Zeleny, 2007). از طرفی، توانی که آگاهی‌رسانی و اطلاعات در حرفه وجود نداشته باشد، پرستهای «چرا» و «چگونه»، مفهومی تواهند داشت. پس از کسب آگاهی، دانستن چگونگی و چراپی امور موجود در حرفه شکل می‌گیرد. برای توسعه و پیشرفت حرفه‌ای، چگونگی اطلاع‌رسانی در مورد پدیده‌ها همراه با چراپی امور و موجودیتها، لازم و ضروری است.

شبکه اجتماعی

شبکه اجتماعی که در بحثهای مربوط به انتقال و تبادل انواع دانش مورد توجه می‌باشد و از پستهای مؤثر در تولید علم است، یک ساختار اجتماعی است. این ساختار، از نودها^۱ یا نقاطی که به طور عموم افراد یا سازمانها هستند، تشکیل شده است. این نقاط بر اساس انواع مختلف وایستگی به یکدیگر پیوند خورده‌اند. وایستگی ممکن است شامل ارزشها، دیدگاهها و یا عقاید مشترک، امور مالی، دوستی‌ها، خویشاوندی و یا تجارت باشد (Wikipedia, 2007; social network, para. 1) به عبارت دیگر، یک شبکه اجتماعی مجموعه‌ای از افراد است که از طریق ارتباطهای اجتماعی امثال دوستی، همکاری و تبادل اطلاعات، به یکدیگر متصل شده‌اند (Garton, et al. 1997). در شکل زیر، شمای گرافیکی از این پیوندها و ارتباط بین آنها که یک شبکه اجتماعی را تشکیل داده‌اند، ارائه می‌شود.

1. Nodes.

حروفهای رابه داشتن در مورد «جهه چیزی»، «چگونه»، «چرا»، و «ما چه مصروفی»^۲ تقسیم‌بندی کرده‌اند. «لوندوال و جاتسون» (Lundvall & Johnson, 1994) در Lundvall, 1998 (نیز تقسیم‌بندی دانش را به صورت داشتن در مورد «جهه چیزی»، «چگونه»، «چرا» و «چه کسی» ارائه داده‌اند. زان (Zahn, 2000) در Capurro, 2004 (Capurro, 2004 در مورد «کجا»، «جهه موقع» و «چه کسی») سه نوع دانش پا داشتن تأکید دارد یعنی «جهه چیزی»، «چرا»، در حالی که «مانفرد رووا» (Capurro, 2004) دانش در مورد «کجا»، «جهه موقع» و «چه کسی» به آنها اضافه کرده است. نظر به اینکه این نوع تقسیم‌بندی متغیرهای اصلی بخشی از این پژوهش را شکل می‌دهد، در این پژوهش از دسته‌بندی «لوندوال و جاتسون» (Lundvall & Johnson, 1994) یعنی دانش در مورد «جهه چیزی»، «چگونه»، «چرا» و «چه کسی» استفاده شده است.

برای درک بهتر انواع دانش، نحوه استفاده و چگونگی آنها، می‌توان از جدول طراحی شده توسط «زلنی» (Zeleny, 2007) استفاده کرد. او با تلفیق زنجیره داده - دانش «با انواع دانش، پیامد و ویژگی هر کدام را بیان کرده است.

جدول ۱. تقسیم‌بندی دانش همراه با زنجیره دانش

نوع شناسی دانش	نوع شناسی دانش	نیزه داده - دانش	نیزه داده	توضیح	نتیجه	معادل در
				-	-	-
اطلاعات	جه چیزی	کسب آگاهی و اطلاع	جه چیزی	تعداد زیادی از افراد در این مرحله قرار دارند		
دانش	چگونه	اجام بهتر کارها در حرفه	چگونه	تعدادی از کارشناسان و متخصصان در این مرحله قرار دارند		
خرد	چرا	تفیر و انتکاف در حرفه	چرا	تعداد کمی از افراد بر جست و داشتنده در این مرحله قرار دارند		

1. Know what, Know how, Know why and Care why.
2. Manfred Rohr.
3. Know-when, Know-who, Know-where.
4. Wise Persons.

سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی مفهوم و معنای واضح و مشخص ندارد. به همین دلیل، در متنون توافق مشترکی در مورد تعریف آن دیده نمی‌شود. (فوکویاما، در ۲۰۰۴ Claridge، 2004) سرمایه اجتماعی را توانایی افراد برای کار کردن با یکدیگر و اشتراک هدفها و سازمانها تعریف کرده است و (ولولاک، Woolcock، 1998 در ۲۰۰۴ Claridge، 2004) اطلاعات، اعتماد و هنجارهای را که بر اثر روابط متقابل در شبکه‌های اجتماعی به وجود می‌آیند، سرمایه اجتماعی می‌داند. ولی تعریف مورد نظر پژوهش حاری، در واقع ترکیبی از تعریفهای ارائه شده است. بر این اساس، شبکه‌ای که در ارتباطهای بین اعضای آن، ویژگیهایی همچون اعتماد، تعامل، حمایت اجتماعی، جو‌سالم، تعهد، مشارکت و سودمندی در حد بالایی وجود داشته باشد، می‌تواند سرمایه‌ای اجتماعی تشکیل دهد و با توجه به اهمیت محمل‌های ارتباط علمی در تشکیل یک شبکه اجتماعی مانند گروه بحث الکترونیکی، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سؤال است که گروه بحث الکترونیکی کتابداری تشکیل شده در ایران (یعنی LIS)، به عنوان یک شبکه اجتماعی تا چه میزان از نظر محظایی، به شکل‌گیری سرمایه اجتماعی کمک می‌کند؟

با توجه به این مسئله، اولین هدف این پژوهش تحلیل محتوای پامهای ارسال شده به گروه بحث الکترونیکی (LIS) به منظور شناسایی نوع پامهای ارسال شده به گروه و بررسی هدف آنهاست. هدف بعدی این تحقیق، بررسی میزان برخورداری گروه بحث الکترونیکی از ویژگیهای سرمایه اجتماعی است. این هدف بر اساس سنجش نظرات اعضای گروه درباره متغیرهای سرمایه اجتماعی مانند اعتماد، رابطه متقابل (تعامل)، حمایت اجتماعی، تعهد، مشارکت، جو‌سالم، افزایش دانش شخصی و گروهی یا سودمندی^۱ انجام می‌شود. انتظار می‌رود بر اساس نتایج این دو بررسی، بتوان میزان توانمندی گروه بحث LIS را در تشکیل سرمایه اجتماعی متوجه نمود.

1. Reciprocity.
2. Social Support.
3. Commitment.
4. Healthy.
5. Productivity.

تصویر ۱. شبکه اجتماعی (ارتباطهای بین تعدادی از اعضا در LIS)

گروه‌های بحث الکترونیکی

جانان که اشاره شد، شبکه‌های اجتماعی شامل گروهی از افراد است که دارای ارتباطهای اجتماعی با هم هستند. ارتباط می‌تواند به صورتهای گوناگونی انجام شود؛ مانند ارتباط از طریق پست الکترونیکی، گروه‌های بحث، ارتباطهای رودرور، توسط انجمنها و ویلاگها. پس از که در این پژوهش به آن توجه شده، گروه‌های بحث الکترونیکی است. این گروه‌ها، با ایجاد شبکه اجتماعی و تسهیل ارتباطهای افراد در قالب این نوع شبکه‌ها، به اشتراک و توزیع و درنهایت تولید دانش جدید کمک می‌کنند. در گروه‌های بحث، اگر افراد در امر انتقال اطلاعات و دانش مشارکت داشته باشند، کارایی ارتباطهای اجتماعی بالا می‌رود (Raselle, 2002). از طرف دیگر، چنانچه در تعامل، هدفهای مشترک دنبال شود، این گروه‌ها می‌توانند به شکل‌گیری سرمایه اجتماعی^۲ کمک کنند.

1. Social Capital.

سوالهای پژوهش

۲۶ / کتابداری و اطلاع‌رسانی - جلد ۱۲ شماره ۳

گروه بحث الکترونیکی، میزان تعهد اعضان است به پگدیدگر و نسبت به رشته، میزان شرکت افراد در مباحث مطرح شده در گروه، جو سالم محیط گروه بحث الکترونیکی، میزان تعامل بین اعضای گروه و میزان تأثیر گروه بر آنها در روابط جدید، در نتیجه اعتماد به افراد و در نهایت، پیشرفت دانش شخصی و گروهی و با میزان سودمندی گروه، گردآوری شد.

به منظور گردآوری اطلاعات مورد نیاز این پژوهش و با توجه به گستردگی کار، از دو سیاهه وارسی و یک پرسشنامه استفاده شد. تعداد اعضای گروه در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۸ ۱۲۵۶ نفر بود. بر اساس جدول گرجی و مورگان، تعداد نمونه ۲۹۷ نفر برآورد گردید. برای اینکه تمامی اعضای گروه، شناس شرکت در این نظرسنجی را داشته باشند، پرسشنامه برای تمامی آنها ارسال شد. پس از سه بار پیگیری، حدود ۶۰٪ نمونه تعیین شده به پرسشنامه پاسخ دادند.

جامعه آماری پژوهش در تحلیل سیاهه‌های وارسی، تمامی پیامهای ارسال شده به گروه بحث در بازه زمانی مورد بررسی یعنی ۱۹۰۴ مورده می‌باشد. با حذف پیامهای غیر علمی، تکراری و بدون متن، در مجموع ۱۴۰۰ پیام علمی برای تحلیل نهایی باقی ماند.

پیشنهاد پژوهش

بررسی‌ها و تحقیقات در رابطه با شبکه‌های اجتماعی، از جنبه‌های مختلف اتحام شده است. پیشتر محققان سعی کرده‌اند با در نظر گرفتن برخی مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، این نوع شبکه‌ها را بررسی کنند. گروه‌های بحث الکترونیکی نیز از جنبه‌های مختلف تحلیل و بررسی شده‌اند.

در ایران تنها یک پژوهش در رابطه با گروه بحث الکترونیکی توسط مرادی (۱۳۸۶) انجام شده است. پیامهای ارسال شده به گروه LIS را باید بر اساس موضوعات پیامها دست‌بندی نمود. پژوهش‌هایی که در زمینه گروه‌های بحث الکترونیکی در خارج از کشور انجام شده، پیشتر در رابطه با کارایی این گروه‌ها برای استفاده آموزشی و اشتراک

1. از نظر جمعیت شاختی، چه افرادی با چه ویژگیهایی از اعضای فعلی گروه LIS به شمار می‌آیند؟

2. در بازه زمانی مورد بررسی، هدف پیامها و نوع آنها از چه وضعیتی برخوردار است؟

3. از دیدگاه اعضاء، تا چه حد محتوا اطلاعاتی پیامها بر رشد فردی و ارتقای حرفاً آنها تأثیرگذار است؟

4. تا چه میزان LIS به شکل گیری سرمایه اجتماعی کمک کرده است؟

فرضیه‌ها

۱. فرستنده‌گان پیامهای مشابه، ویژگیهای مشترک دارند.

۲. از دیدگاه اعضاء، بین میزان تعامل و میزان اعتماد به گروه، رابطه وجود دارد.

۳. از دیدگاه اعضاء، اعتماد بیشتر بین اعضاء، تأثیر بیشتری بر رشد فردی و گروهی دارد.

۴. از دیدگاه اعضاء، تعامل بیشتر بین اعضاء، تأثیر بیشتری بر رشد فردی و گروهی دارد.

روش پژوهش، جامعه آماری و ابزار گردآوری

این پژوهش با روش پیمایشی و از نوع کاربردی انجام و برای گردآوری اطلاعات، از دو شیوه تحلیل محتوا و نظرسنجی استفاده گردید. در شیوه تحلیل محتوا، تمامی پیامهای علمی ارسال شده به LIS از لحاظ نوع‌شناسی دانش و همچنین زمینه‌های موضوعی تخصصی، بررسی شد.

در شیوه نظرسنجی، دیدگاه اعضای گروه بحث در مورد مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی، یعنی اعتماد آنها به گروه بحث و اعضای آن، میزان وجود حمایت اجتماعی در

تجارب بوده است. این پژوهشها از روش تحلیل محتوای پایهای استفاده کرده‌اند. در این رابطه، برخی از بررسیها مانند (Karayan, 1997; Wu, 2004; Son, 2006) در مورد گروه‌های بحث مدارس که توسط استادان برای تدریس از طریق اینترنت و به صورت پیوسته راهنمایی شدن، صورت گرفته است. برخی از آنها نیز مانند (Sandars, et al., 2005) در حوزه پژوهشی انجام شده است. نظر به اینکه این متخصصان می‌توانند با سرعت پیشتری از طریق پست الکترونیکی از تجارب پکدیگر برای مداوای بیماران استفاده کنند و در نتیجه از جدیدترین روشها برای درمان بهره گیرند، ارتباط از طریق پست الکترونیکی در بین آنان رواج دارد. برخی دیگر از پژوهشگران مانند (Lesser & Storck, 2001; Harper, 2002; Gery, 2007; Ferlander, 2007) به بررسی شبکه‌ها و سنجش احتمال شکل‌گیری سرمایه اجتماعی در آنها پرداختند. هر کدام از آنها برخی منظورهای مورد توجه در سرمایه اجتماعی را مورد بحث قرار داده و در کل نشان دادند وجود ویژگیهای مختلفی از جمله اعتماد، مشارکت، جزو سالم، تعهد و حمایت اجتماعی، به تشکیل سرمایه اجتماعی منجر می‌شود.

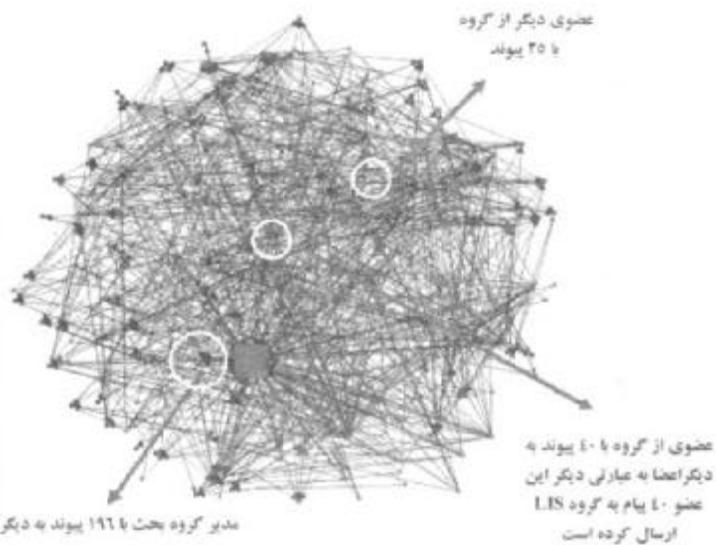
به طور کلی، طی تحقیقات انجام شده در رابطه با شبکه‌های اجتماعی و گروه‌های بحث، از مقیاسهای مختلفی برای اندازه‌گیری مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در گروه‌های مختلف استفاده شد. در نتایج به دست آمده، نقش این شبکه‌ها در اشتراک داشتن میان اعضا و تشکیل سرمایه اجتماعی ثابت شد. همچنین، یافته‌های نشان داد عواملی مانند وجود اعتماد و تعامل، در ارتباط و اشتراک داشتن نقش مهمی دارند. با توجه به اینکه نتایج پژوهش‌های مورد بررسی نشان داد تشکیل گروه‌های بحث در رشد فردی و حرفه‌ای و تشکیل سرمایه اجتماعی ملائم‌ترند، ضروری است به گروه بحث LIS نیز با دید علمی توجه و ویژگیهای آن بررسی شود.

ارائه یافته‌ها

بررسی هر کدام از پایهای به طور جداگانه نشان داد از ۱۴۰۰ بیام، ۷۶۱ مورد دارای اعضا بودند. ضمن اینکه مطیع بررسی انجام شده روی این ۱۴۰۰ بیام، مشخص شد پایهای

۲۸ / کتابداری و اطلاع‌رسانی - جلد ۱۶ شماره ۳

توسط بیش از ۲۰۰ نفر به گروه ارسال شده است. این موضوع با قاتون «وتکا» که بیان می‌کند تعداد زیادی از مقاله‌ها توسط تعداد کمی از نویسندهای نوشت می‌شود، شاهد دارد (دانیرالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، ج ۲) بر اساس اطلاعات گردآوری شده و با استفاده از نرم‌افزار پویسیت^۱ و نت دراو^۲، شبکه پیوندهای بین اعضا ترسیم شد. در این شبکه، تعداد پیوندهای هر عضو از گروه LIS یعنی تعداد پایام‌های که به گروه ارسال کرده‌اند، مشخص می‌باشد. با استفاده از محاسبه مقیاس بینت در این شبکه، افراد پر تعامل نیز مشخص شدند. همان‌طور که در تصویر ۲ نیز مشاهده می‌شود، نودهای (اعضا)ی که تعداد پیام بیشتری به گروه ارسال کرده و نسبت به بقیه تعامل بالاتری دارند، درشت‌تر از دیگر نودها تماشی شده شده‌اند.

تصویر ۲. شبکه ارتباطهای اعضا در گروه بحث الکترونیکی LIS

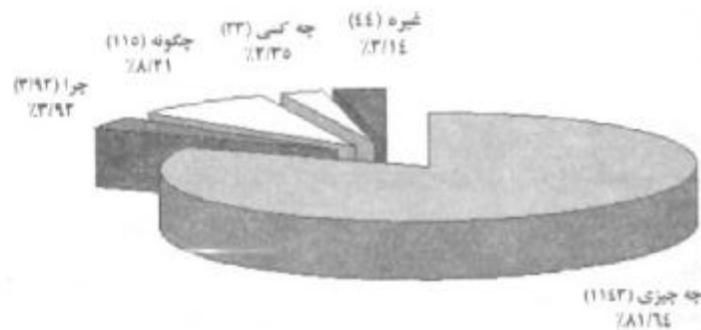
1. Ucinet.
2. Netdraw.

بررسی میان توانصدی گروه بحث الکترونیکی ... / ۲۹

بزرگترین چهارگوش، فعالترین فرد و در شبکه نشان می‌دهد. این تود به مدیر گروه مربوط است. با توجه به شکل شیک، می‌توان دریافت که اوسال پیام نهایه این فرد اختصاص ندارد، بلکه افراد به صورت تعاملی با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کند. این امر به شبکه اجتماعی مفهوم می‌بخشد. بنابراین، پیوند بین نزد های به خوبی برقرار شده است و می‌توان ادعا کرد که او نقش مدیریت و رهبری رابه خوبی اجرامی کند.

تحلیل پایهای بر اساس نوع شناسی دانش

اطلاعات به دست آمده از این بررسی نشان داد تعین کننده ماهیت یک موجودیت یا مفهوم است و در گروه «جه چیزی» قرار دارد و به طور تقریب، ۸۲٪ کل پایامها (یا ۱۱۴۳ مورد) یعنی بیشترین تعداد را تشکیل می‌دهد. بقیه که در سه نوع دیگر دانش دسته‌بندی شدند، ۱۸٪ پایامها را تشکیل می‌دهند. پراکندگی آنها و وضعیت میزان وجود انواع دانش در صدھای مربوط به آنها نیز در تصویر شماره ۳ نمایش داده می‌شود.

تصویر ۳: پراکندگی انواع دانش در گروه بحث LIS در بازه زمانی ۲۱ ماهه (n=1400)

به دلیل اینکه پایامهای گروه «جه چیزی» در بین پایامهای گروه بحث فراوانی بیشتری دارند، در ادامه اطلاعات بیشتری درباره این گروه در LIS ارائه می‌شود.

۳۰ / کتابداری و اطلاع‌رسانی - جلد ۱۴ شماره ۳

«جه چیزی»

اخبار و اطلاع‌رسانی در رابطه با انتشار مقاله، کتاب، راهنمایی و بلاگ و وب‌سایت جدید، اطلاعیه همایشها، نشتها، کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی، اطلاعاتی در رابطه با فعالیتهای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی داخل و خارج از کشور و ... با عنوان «جه چیزی» دسته‌بندی شده‌اند. این دسته‌بندی در تصویر ۴ نشان داده می‌شود.

تصویر ۴: انواع موضوع در گروه پایامهای مربوط به «جه چیزی»

با توجه به تصویر ۴، هر چند می‌توان گفت گروه «جه چیزی»، بخش بزرگی از موضوعها و پایامهای گروه بحث الکترونیکی را پوشش می‌دهد، از نوع و گستره به نسبت مناسی تشکیل شده است. آگاهی یافتن از هر گدام از موارد نشان داده شده در این نمودار، آگاهی از رویدادهای حرفه‌ای است. چنین آگاهی، از ضروریات تشکیل سرمایه اجتماعی است. جریان دیگر انواع دانش (چرا، چگونه، چه کسی اینز در شبکه نشان داد با توجه به جدول شماره ۱ و نظریه زلنسی (Zeleny, 2007) که پیشتر در رابطه با آن بحث شد، فراوانی منطقی دارند و در دو سال مورد بررسی، تعداد این پایامها به طور چشمگیری افزایش یافته است. به طور کلی می‌توان گفت، دانشی که در شبکه اجتماعی جریان دارد، پویایی شبکه را تضمین می‌کند، افراد عضو شبکه را در حل مسائل رشته توانند می‌سازد و به واسطه تولید دانش جدید، به رشد و توسعه شبکه و حرفه منجر می‌شود.

تحلیل اطلاعات به دست آمده در رابطه با سرمایه اجتماعی
به منظور بررسی متغیرهای مورد نظر برای سنجش میزان شکل گیری سرمایه اجتماعی، از پرستاده استفاده شد. رشته تحصیلی تمامی پاسخ‌دهندگان به پرستاده، علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی است. بیش از ۷۶٪ پاسخ‌دهندگان به پرستاده را مردان و بقیه را زنان تشکیل دادند. از لحاظ میزان تحصیلات نیز، اعضایی با مدرک کارشناسی ارشد بیش از دیگران (۵۶٪) به پرستاده توزیع شده پاسخ دادند. تقریباً ۴۰٪ پاسخ‌دهندگان، دانشجو هستند. از لحاظ پراکندگی محل تحصیل و محل خدمت نیز، تعداد افرادی که در نهادهای دولتی مشغول به خدمت هستند، فراواتی نسی پیشتری دارند (بیش از ۷۰٪). محل تحصیل تعداد قابل توجهی از پاسخ‌دهندگان به پرستاده یعنی تقریباً ۷۰٪ آنها را نیز نهادها و دانشگاه‌های دولتی تحت نظر نظارت وزارت علوم تشکیل می‌دهد.

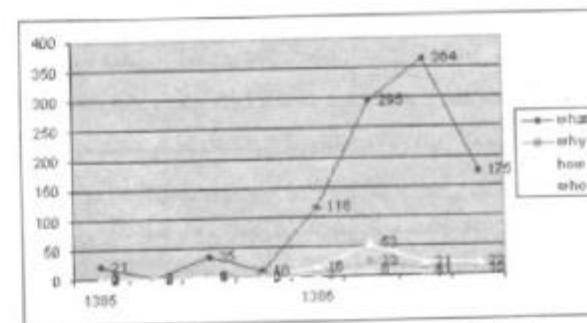
پاسخ به سوالهای پژوهشی و آزمون فرضیه‌های تحقیق
در ادامه، نتایج به دست آمده از تحلیل و بررسی گروه LIS به منظور پاسخگویی به سوالها و آزمون فرضیه‌ها، به طور خلاصه ارائه می‌شود.
پاسخ به سوال ۱، از نظر جمیعت شناختی، جه افرادی با چه ویژگی‌هایی از اعضای

فعال گروه LIS به شمار می‌آیند؟

در اینجا منظور از اعضای فعلی، اعضایی است که تعامل بیشتری دارند. میزان تعامل افراد گروه بحث الکترونیکی LIS با توجه به هر کدام از اطلاعات جمیعت شناختی اعضای گروه که به پرستاده پاسخ دادند، بررسی شد؛ به این دلیل که میزان تعامل در پرستاده بر اساس گویی‌های مختلفی باید متوجه می‌شد. برای محاسبه میزان تعامل کلی هر فرد در گروه بحث، این گویی‌ها با هم تلفیق شدند. پس از همان سازی با مقایسه‌ای متغیرهای مستقل مانند جنسیت، سطح تحصیلات، وضعیت شغلی، محل کار و محل تحصیل، مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج به دست آمده نشان داد مردان در مقایسه با زنان از میزان تعامل بالاتری (بیش از ۷۲٪) برخوردار می‌باشند. اعضایی با مدرک کارشناسی ارشد نیز نسبت به دیگر اعضای میزان تعامل بالاتری (بیش از ۲۳٪) دارند. از لحاظ وضعیت شغلی نیز، دانشجویان با کمب درصدی بیش از ۲۱٪ نسبت به دیگر اعضاء، میزان تعامل بالاتری دارند. اعضایی که در

بررسی و تحلیل پیامهای ارسال شده به گروه بحث LIS نشان داد مشارکت افراد در گروه با گذشت زمان، افزایش چشمگیری داشته است. مقایسه تعداد پیامهای ارسال شده به گروه بحث در دو سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ (بازه زمانی مورد نظر این پژوهش) نشان می‌دهد تعداد پیامها افزایش چشمگیری داشته است. این رشد، نشان از تأثیر گروه بحث بر مشارکت و تشریک مساعی بین اعضای گروه دارد. به طور کلی، رشد تعداد پیامها در طی این دو سال، ممکن است عوامل و دلایل خاص دیگری داشته باشد. یکی از عوامل این رشد، می‌تواند افزایش تعداد اعضای گروه به ترتیب مورد نظر باشد (تعداد اعضای گروه، از ۱۰۴۵ نفر در تیرماه سال ۱۳۸۶ به ۱۲۵۶ نفر در اسفندماه همین سال رسیده است). از عوامل و نشانه‌های دیگر این افزایش تعداد، می‌توان به افزایش سطح انگیزه افراد برای مشارکت و تشریک مساعی، افزایش سطح اعتماد و ارتباط افراد در این گروه اشاره کرد. افزایش اعتماد افراد عضو گروه به مطالب طرح شده، باعث افزایش میزان تعامل افراد می‌شود. از طرف دیگر، وقتی طی ده سال یک نشکل پیوسته روند رو به رشد دارد، می‌تواند به نقش مثبت مدیریت و رهبری آن ربط داده شود.

نمودار ۱. فراواتی پیامها در بازه زمانی دو سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶

با توجه به نمودار ۱ افزایش تعداد پیامها و همچنین افزایش مشارکت مداوم اعضای گروه بحث طی دو سال مورد بررسی، نشان از موقیت گروه LIS در جلب مشارکت اعضا دارد.

پاسخ به سؤال ۴ تا چه میزان LIS به شکل گیری سرمایه اجتماعی کمک کرده است؟

در تمام موارد، به جو مشارکت در جدول ۳ بیش از ۵۰٪ اعضاء معتقدند ویژگی‌های مورد نظر در سرمایه اجتماعی از جمله تعامل، اعتماد، حمایت اجتماعی، جو سالم و تعهد، در گروه بحث وجود دارد. همچنین، بیش از ۵۰٪ آنان گروه بحث را در ارتفاعی سطح آگاهی‌ها، اطلاعات، علم و دانش افراد عضو گروه و تلاش برای دستیابی به خود، سودمند دانستند. این نتایج نشان می‌دهد گروه LIS تا حد قابل قبولی به سرمایه اجتماعی مورد نظر دست یافته است.

جدول ۳. فراوانی نسبی دیدگاه اعضای گروه بحث در رابطه با سرمایه اجتماعی

(مخالفم و کاملاً مخالفم)	(تا حدودی)	(دیدگاه موافق و کاملاً موافق)	نظرات اعضا	
			ویژگی‌های سرمایه اجتماعی	تعهد
٪۱۰/۴۳	٪۲۱/۲۷	٪۹۸/۳		تعهد
٪۹/۱	٪۲۶/۵	٪۹۹/۴		اعتماد
٪۹/۷۷	٪۲۸/۹۳	٪۹۱/۳		تعامل
٪۱۰/۷۲	٪۳۰/۱۸	٪۵۹/۱		سودمندی
٪۹/۷۳	٪۳۰/۸	٪۵۱/۹		جو سالم
٪۱۲/۵۴	٪۳۶/۵۸	٪۵۰/۹		حمایت اجتماعی
٪۱۹/۹۳	٪۳۴/۸۷	٪۹۸/۲		مشارکت

اعداد و درصدهای به دست آمده برای دیدگاه‌های «تا حدودی»، «مخالف» و «کاملاً مخالف» نشان می‌دهد در مقایسه با نگرش «موافق» و «کاملاً موافق» در حد پایینی قرار دارد. ولی باز هم نگرش «تا حدودی» یا نگرش «حد متوسط» نسبت به نگرش «مخالف» بیشتر است و این را می‌رساند که به طور کلی سمت و سوی نگرش اعضای گروه نسبت به ویژگی‌های سرمایه اجتماعی، نگرشی مثبت و متوسط به بالاست.

بررسی میزان توامندی گروه بحث الکترونیکی ...

مراکز دولتی مشغول به کار هستند بیز از میزان تعامل بالاتری در حدود ۵۱٪ برخوردارند و در نهایت، اعضای که محل تحصیل خود را در دانشگاه‌های تحت نظارت وزارت علوم اعلام کردند، بیش از تراکم برقار کردند (در حدود ۳۴٪).

پاسخ به سؤال ۳. از دیدگاه اعضا، تا چه حد محتوای اطلاعاتی پیامها بر رشد فردی و ارتقای حرفه‌ای آنها تأثیر گذارد است؟ برای پاسخ به این سؤال، از یک گویه و یک سؤال در پرسنل استفاده شد. این دو مورد عبارتند از:

۱. با وجود اینکه مطالب ارسال شده به گروه بیشتر جنبه خبری دارند، ولی برای رشد فردی و حرفه‌ای سودمند می‌باشد.

۲. گروه بحث را از نظر کمک به رشد فردی و حرفه‌ای افراد چگونه ارزیابی می‌کنید؟ (لطفاً نظر خود را بر اساس نمره ۱ تا ۱۰ اعلام کنید)

تفقیق پاسخها نشان داد، تقریباً ۵۰٪ پاسخ دهنگان که نظر مثبت داشتند، معتقدند محتوای اطلاعاتی پیامها بر رشد فردی و حرفه‌ای آنها تأثیر گذار بوده است.

جدول ۴. ترکیب دو گویه مربوط به سؤال ۳ از پیشنهای پژوهشی

کل	نظرستجویی: ارزیابی گروه از نظر کمک به رشد فردی و حرفه‌ای افراد (نظر سنجی)					میزان توامندی: تا حدودی
	کاملاً موافق	موافق	تا حدودی	مخالف	کاملاً مخالف	
۶	۱	۱	۳	۱	۰	کاملاً موافق
۹	۲	۴	۲	۱	۰	مخالف
۳۶	۵	۱۴	۱۲	۷	۱	تا حدودی
۶۵	۱۲	۳۶	۱۲	۴	۳	موافق
۳۶	۲۳	۸	۴	۱	۰	کاملاً موافق
۱۰۰	۴۳	۶۱	۳۳	۱۶	۴	کل

۱. به این منظور که هر دو گویه مورد بررسی، تکریه‌های مثبت داشته باشند، ارزیابی ۱۰ به پنج رتبه ۱-۵ تبدیل شد. (۱= کاملاً موافق، ۵= مخالف، ۹= تا حدودی، ۱۰= موافق و ۰= کاملاً موافق).

با توجه به اطلاعات جدول فوق، می‌توان متوجه این امر شد که فرستنده‌گان پیامهای
با محتوای «جه جیزی»، «چرا»، «چگونه» و «جه کسی» از برآکتدگی برخوردارند. ولی
همان‌طور که قبلاً در اطلاعات جمعیت‌شناختی نیز بیان شد، در تمام انواع بیام، مشارکت
اعضای دارای مدرک کارشناسی ارشد بیشتر از دیگر افراد است. در کل می‌توان گفت: به
دلیل اینکه دانشجویان و اعضای با مدرک کارشناسی ارشد نسبت به دانشجویان کارشناسی
از دانش و اعتماد به نفس بیشتر برای تعامل و همچنین به نسبت دانشجویان دکترا و اعضای
هیئت علمی از وقت بیشتری برخوردارند، مشارکت بیشتری در ارسال بیام به گروه بحث
دارند و بیشتر به تعامل با دیگر اعضاء می‌پردازند.

نتایج حاصل از پرسنامه و دیدگاه پاسخ دهنده‌گان به پرسنامه، عکس این ادعای نشان می‌دهد. اگر به نسبت تعداد پاسخ دهنده‌گان در نظر بگیریم، بیش از ۷۰٪ افرادی که مدرک کارشناسی ارشد دارند، میزان تعامل خود را کم و خیلی کم اعلام کرده‌اند. در واپطه یادکرته، این میزان ۳۰٪ و برای کارشناسی، بیش از ۵۷٪ می‌باشد.

برای آزمون فرضیه‌های ۴، ۳ و ۵ از آزمون همبستگی اسپیرمن به منظور سنجش معناداری رابطه بین متغیرها استفاده شد. بر این اساس و با توجه به جدول ۵، مخصوص شد مقادیر P به دست آمده از این آزمون برای هر سه فرضیه کمتر از ۰/۰۵٪ است. بنابراین، هر سه فرضیه به اثبات می‌رسد و به عبارتی بین میزان تعامل و میزان اعتماد به گروه، رابطه‌ای معنادار وجود دارد. اعتماد بیشتر بین اعضاء، تأثیر بیشتر بر رشد فردی و گروهی دارد و تعامل بیشتر بین اعضاء، تأثیر بیشتری بر رشد فردی و گروهی دارد. با این توصیف و با توجه به تأیید هر سه فرضیه می‌توان گفت، با مناسب بودن محتوای پیامها اعتماد افراد جلب می‌شود. این اعتماد، افزایش تعداد پیامها را تضمین می‌کند. در صورت وجود اعتماد به پیامها، تأثیرگذاری آنها بیشتر خواهد بود؛ بنابراین رشد فردی و گروهی افزایش می‌یابد. از این رو، اعتماد و تعامل دائمه در شکم، به سودمندی آن منجر می‌شود.

بررسی میراث تو اعتمانی گروه بحث الکترونیکی ... / ۲۵

آزمون فرضیه ۱، فرستندگان پیامهای مشابه، و بیزگیهای مشترک دارند.
 برای آزمون فرضیه ۱ اطلاعات گردآوری شده به وسیله پیامه وارسی و به عبارتی تحلیل پیامهای ارسال شده به گروه، استفاده شد. و بیزگیهای فرستندگان پیامهای بر اساس امراضی هر یک زیامها مشخص شد، نفر از کل فرستندگان پیام، در یام خود، امضا داشتند. این تعداد بیش از ۷۶۱/۵۶٪ کل پیامها را در برمی‌گیرد. باید پیادآور شد، برای آزمون این فرضیه، تمامی پیامهای ارسال شده به گروه LIS بر اساس نوع پیامها و وضعیت تحصیلی شغلی فرستندگان آنها مرتب شد.^۱ در جدول ۴ نیز فراوانی پیامها بر اساس وضعیت شغلی و وضعیت تحصیلی بررسی شده است (یعنی در برخی امراضی پیامها، وضعیت تحصیلی و در برخی، وضعیت شغلی فرستنده پیام مشخص بود). جدول ۴ مشخص کننده فرستندگان پیامها و انواع داشت در پیامهای است.

جدول ۲: مقایسه پیامها بر اساس انواع دانش با توجه به پیشینه تحصیلی فرستنده‌گان پیامها

کل	جه کسی		چگونه		چرا		جه جزئی		نوع دانش
	درصد*	فراوانی	درصد*	فراوانی	درصد*	فراوانی	درصد*	فراوانی	
۲۴۷۰۷	۷۱۰/۷	۳	۷۴۱/۹۵	۱۶	۷۴۰/۶	۶	۷۳۵/۶۶	۱۹۳	دکترا N=188
۲۴۱/۴۹	۱۷۸/۴	۱۲	۷۴۳/۸۳	۳۲	۷۳۱/۰۳	۹	۷۴۰/۴۲	۲۶۰	کارشناسی ارشد N=314
۲۳۷/۰۸	-	-	۷۵/۹۷	-۹	۷۱۳/۷	-۶	۷۱۳/۷۵	۸۸	کارشناسی N=92
۲۹/۱۸	۷۰۱/۲	۱	۷۳۳/۹۹	۱۰	۷۶۹/۸	۲	۷۹۰/۶	۳۸	کارشناسی N=70
۲۱۹/۰	۱۱۰/۰	۱	۷۱۵/۰۶	۱۱	۷۹۷/۵	۸	۷۱۱/۰۹	۷۹	عضو هیئت علمی N=92
۷۵۹/۰	۱۹		۷۳		۷۹		۸۴		پیامهای امدادار
۲۶۶/۰	۱۴		۴۳		۶۶		۵۰		پیامهای بدون امضا
۱۴۴۹	۴۴		۱۱۶		۶۰		۱۱۶۰		مجموع

در حد محاسبه شده بر اساس یادهای اعضا دار هر نوع یکام به طور جداگانه

۵۵ درصد محبه شده تعداد فرستنده‌گان توان یام نت به کار یافته‌ای امداد از

جدول ۵. محاسبه آزمون همبستگی برای فرضیه ۳ و ۴

محاسبه آزمون همبستگی اسپرسون	ارزش P	مقدار
فرضیه ۳. رابطه بین میزان تعامل و میزان اعتماد	۰/۳۹۴	۰/۰۰
فرضیه ۴. رابطه بین میزان اعتماد و شاخص سودمندی	۰/۰۵۲	۰/۰۰
فرضیه ۵. رابطه بین میزان تعامل و شاخص سودمندی	۰/۴۱۱	۰/۰۰

بحث و نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد گروه بحث الکترونیکی LIS به عنوان یک شبکه اجتماعی فعال در زمینه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، از لحاظ رسیدن به سرمایه اجتماعی، در وضعیت مطلوب و قابل توجهی است.

بر اساس یافته‌های پژوهشی این تحقیق، گروه بحث الکترونیکی LIS، به عنوان شبکه‌ای اجتماعی پر طرفدار در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران، مجموعه‌ای از سرمایه‌های فردی است که با داشتن ویژگیهای خاص، مانند اعتماد، تعامل، مشارکت و سودمندی، سرمایه‌ای اجتماعی را تشکیل داده است.

این نتایج می‌تواند بر اساس وجود رهبری و مدیریت گروه و همچنین وجود برخی از کتابداران مستول، متعهد و اندیشمند باشد. گزینه نتایج، وضعیت به نسبت مطلوب گروه بحث را نشان می‌دهد، پیشنهادهای زیر برای بهبود وضعیت کلی گروه بحث الکترونیکی LIS ارائه می‌شود. در صورت توجه به این راهکارها و تلاش مستولان، برخی از کاسنبها می‌توانند بر طرف و سرمایه اجتماعی تشکیل شود.

۱. از کارکرد و وضعیت کیفی گروه، ارزیابی به عمل آید. مشاهد این پژوهش در فاصله‌های زمانی معین انجام گیرد تا از این طریق به طور مداوم وضعيت گروه، نقد و ارزیابی شود و مستولان بتوانند نقاط ضعف احتمالی را رفع و نقاط قوت را تقویت کنند.

۲. با گروه‌های مشابه خارجی (مانند IFLANET Mailing Lists¹)

CNI-² و LM_Net³ و همچنین انجمن‌های کتابداری دیگر کشورها) ارتباط برقرار شود تا بتوان از تجربه‌ها و تعالیت‌های مفید آنها بهره برد. ارتباط با چنین گروه‌هایی، باعث می‌شود گروه LIS در کشورهای دیگر نیز معرفی شود و وضعیت علمی رشته کتابداری در ایران را به گروه‌های مشابه در سایر کشورها بشناساند.

۳. پیشنهاد می‌شود تمامی پیامهای ارسالی به گروه همراه با امضای کامل فرستاده پیام باشد تا علاوه بر آشایی دیگر اعضا با فرد ارسال کنند، پژوهشگران که در آینده در رابطه با گروه LIS تحقیق انجام می‌دهند، با مشکلات کمتری مواجه باشند.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های پیشتر

نتایج این پژوهش، بستر لازم برای پژوهش‌های دیگر را فراهم کرده است. از جمله، بررسی و تحلیل دیگر مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی مانند پیوستگی اجتماعی، هنجارهای اجتماعی، سطح پیوستگی گروه و ... در گروه بحث الکترونیکی LIS و همچنین با استفاده از مفاهیمی مانند مرکزیت و ..., میزان و چگونگی تعامل و میزان شکل‌گیری سرمایه اجتماعی مورد سنجش قرار گیرد. همچنین، نقش رهبری در گروه بحث الکترونیکی LIS و تأثیر آن بر متغیرهای سرمایه اجتماعی بررسی شود و از طرف دیگر، با توجه به اینکه نرم افزار مورد استفاده برای گروه بحث LIS در حال حاضر (مهرماه ۱۳۸۷)، یعنی در زمانی که این پژوهش به انتام رسیده است، ارتقا پیدا کرده، ضروری است این پژوهش با توجه به شرایط جدید آن تکرار شود. در حال حاضر، دسترسی به تمام اطلاعات ۱۰ ساله امکان‌پذیر است و می‌توان اطلاعات را دسته‌بندی نمود.

1. <http://www.ifla.org/II/iflalist.htm>

2. <http://www.cni.org/Hforums/cni-copyright/>

3. <http://www.cni.org/Hforums/cni-copyright/>

- Gorman, Michael E. (2002). Types of Knowledge and Their Roles in Technology Transfer. *Journal of Technology Transfer*, 27. Retrieved January, 2, 2007. from <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=4&did=404997231&SrchMode=1&sid=3&Fmt=10&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1199511923&clientID=61590>
- Harper, Rosalyn (2002). The Measurement of Social Capital in the United Kingdom. Retrieved April, 8, 2008. From <http://www.statistics.gov.uk/socialcapital/downloads/harmonisation.pdf>
- Karayan, Silva S. (1997). Student Perceptions of Discussion Groups. *THE journal*, 24. Retrieved November 26, 2007.
- Lesser, E. L., Stork, J. (2001). Communities of Practice and Organizational Performance. *IBM system journal* 40(4). Retrieved April, 8, 2008. From <http://www.research.ibm.com/journal/sj/404/lessner.html>
- Lundvall, Bengt- Ake (1998). Why Study National Systems and National Styles of Innovation. *Technology Analysis & Strategic Management*, 10(4). Retrieved January 29, 2008. From <http://dx.doi.org/10.1080/09537329808524324>
- Pikas, Christina K. (2006). The Impact of Information and Communication Technologies on Informal Scholarly Scientific Communication: A Literature Review. *Paper prepared for LBSC878: doctoral seminar in information studies*. Retrieved November 26, 2007. From http://www.glue.umd.edu/~cpikas/878/Pikas_The_Impact_of_ICTs_on_ISSC_0506.pdf
- Quinn, James Brian, Anderson, Philip, Finkelstein, Sydney (1996). Managing Professional Intellect: Making the Most of the Best. Retrieved January 2, 2007.
- منابع**
- داوریناه، محمد رضا (۱۳۸۴). اطلاعات و جامعه. تهران: دیزیش.
- قانون بازدهی علمی لو تکا. دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی. سروبراستار عباس حری. تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۵-۱۳۸۱، ج ۲، ص ۱۲۷۶ تا ۱۳۷۹.
- مرادی، شیما و محدثه دخت عصمنی (۱۳۸۷). ارتباط‌های الکترونیک کتابداران ایران: تحلیل محتوای گروه بحث الکترونیک دانشگاه فردوسی مشهد (LIS). *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی* (۴).
- Capurro, Rafael (2004). Skeptical Knowledge Management. *IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions)*, 108. Retrieved January 24, 2008. From <http://www.capurro.de/skepsis.html>
- Claridge, Tristan (2004). Social Capital Theory. Retrieved January 27, 2008. From <http://www.gnudung.com/literature/definition.html>
- Ferlander, Sara (2007). The Internet, Social Capital and Local Community. Retrieved April, 8, 2008. From <http://www.crdlt.stir.ac.uk/Docs/SaraFerlanderPhD.pdf>
- Garton, Laura, Haythornthwaite, Caroline, Wellman, Barry (1997). Studying Online Social Networks. *JCMC*, 3(1). Retrieved October 20, 2007. from <http://jcmc.indiana.edu/vol3/issuel/garton.html>
- Gery, Carolyn (2007). Building Social Capital: The Tools A Teacher Community Uses To Design Their Small School. Retrieved April, 8, 2008. From <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=1288662561&SrchMode=2&sid=3&Fmt=6&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1210687044&clientID=61590>

- Sandars, John, McDonough, Richard, McDonough, Jennifer, Burton, Jonathan (2005). Developing an Effective Email Discussion Group. Retrieved November 26, 2007.

- Roselle, Ann (2000). The Effect of Electronic Communication and World Wide Web on US Academic Documents Librarians Relationships. *Journal of Government Information*, 26. Retrieved January 2, 2007

- Son, Jeong-Bae (2006). Using Online Discussion Groups in a CALL Teacher Training Course. *RELC*, 37(1). Retrieved January, 27, 2008. From <http://taddeo.emeraldinsight.comInsightviewPDF.jspFilename=htmlOutputPublishedEmeraldFullTextArticlePdf0030290605.pdf>

- Wikipedia (2007). Social Network. Retrieved October 14, 2008. from http://en.wikipedia.org/wiki/Social_network

- Wu, Dezh (2004). Predicting Learning from Asynchronous Online Discussions. *JALN*, 8(2). Retrieved January, 27, 2008. From http://www.sloan-c.orgpublicationsjalnv8n2pdfv8n2_wu.pdf

- Zeleny, Milan (2007). From Knowledge to Wisdom: Strategic Challenges of Global Business Education. *International Association Jesuit Business Schools*. Retrieved October, 14, 2008. From <http://www.fordham.edu/workingpapers/images/Brazil01.pdf>